

נועה קאופמן
צילום חגי מטר

חיילים תוקפים מפגין.
המצב החמיר אחרי
"עופרת יצוקה"

הסיבה שלשמה נתכנסנו טעימות מדוח הפרות זכויות האדם

התחזקות פרקטיות זכויות אדם "על תנאי":
ערבים יזכו לחינוך, לעבודה ולעתים לשמור
על אזרחותם רק בתנאי שירותו שירות
צבאי או לאומי; המבקשים לגור ביישובים
קהילתיים יזכו לממש את זכותם רק אם הם
"משלנו" וועדות הקבלה כבר ימצאו את הדרך
להשאיר בחוץ את כל הערבים, הרוסים,
האתיופים, אנשים עם מוגבלויות, משפחות
חד הוריות וזוגות מאותו המין; בחלק
ממוסדות החינוך יזכו ללמוד רק מי שנמצא
"מתאימים" ונכך יורחקו תלמידים ממוצא
אתיופי או מזרחי

הפגיעה בשירותים הציבוריים הביאה לכך
שהזכויות לקיום בכבוד ולביטחון סוציאלי,
לחינוך, לבריאות ולדיור נאות מצטמצמות
ומוענקות רק למי שמצבו הכלכלי טוב מספיק

הכיבוש המתמשך יצר בשטחים משטר
הפרדה שבו נשמרות זכויות האדם - אבל רק
בתנאי שמדובר באזרחים ישראלים

גל של יוזמות חקיקה אנטי דמוקרטיות
להגבלת חופש הביטוי, חלקן אף בתמיכת
הממשלה: הצעת "חוק הנכבה", שמבקשת
לשלוש מימון ציבורי מוגזף שיציין את הנכבה;
הצעת "חוק ההסתרה", שדרשה לקבוע עונש
מאסר למי שישלול את קיומה של ישראל
כמדינה יהודית ודמוקרטית; והצעת "חוק
הנאמנות", שביקשה לשלול את האזרחות
ממי שסירב להצהיר אמונים למדינה. בנוסף,
פועלת הממשלה להגבלת קיום הפגנות מול
בתי מגורים של אנשי ציבור

הצעת החוק למניעת הסתננות, אשר הוחל
עליה דין רציפות ביוני 2009, מפירה באופן
בועה את העקרונות הבסיסיים ביותר של
הגנה על מבקשי מקלט ושל טיפול בהם,
ונוסף על כך קובעת עונשי מאסר ממושכים
לפעילי זכויות האדם שסייעו להם

* ועוד ועוד ועוד

דפנה בנאי

הקבוצות המוחלשות בישראל ובשטחים, שווה לכוון זרקור לארגונים
עצמם - סקטור נוסף שהורד מהחברה.

במשפחה בתי, אני שמח שהשב"כ עליין

רות, פעילה בארגון גישה המגן על זכות התנועה של פלסטינים,
תיארה השבוע כיצד נפרדה מבן זוגה, איש הייטק, לאחר שמשפחתו
הביעה מורת רוח מתמדת מעיסוקה: "זאת משפחה מרעננה, אנשים
משכילים, בורגנים, מהמיינסטרים, אבל הם הגיכו בעיונות על עבד
דתי בארגון זכויות אדם שמקדם זכויות של פלסטינים. הם אמרו לי
דברים כמו 'זו לא ציונות', 'עניי עירך קודמים', 'הם אשמים במצבם'
והמשפט הקטלני מכולם, בייחוד כשהוא יוצא מפיה של משפחה שמ'
גדירה עצמה שמאלנית: 'עדיף 100 ילדים פלסטינים (מתים) על חייל
ישראלי אחד'."

מה שהפריע להם בעיקר, אומרת רות, היו החרדות לגבי עתידה הכי
לכלי והחברתי של המשפחה. משפטים כמו "זה יכול לסכן את הקריירה
של הבן שלנו, להקשות עליו את הקידום", או "אתם צריכים לחשוב
על הילדים שהיו לכם, העבודה הזאת יכולה לסכן אותם, מה יקרה
כשהיא תיקח אותם להפגנה בכילעין?". "אבל מה לי ולכילעין?", מת'
קוממת רות, "העבודה שלנו היא במישור אחר, זאת עבודה משפטית על
בסיס חוקים בינלאומיים של זכויות אדם, ייצוג אנשים שחופש התנועה
שלהם נפגע. התגובות שלהם ושל החברה בכלל מראות שמה שחשוב
זה לשמור על זכויות של יהודים. סבל של אנשים אחרים לא נתפס
כמשהו שצריך לתת עליו את הדעת. היה מאוד קשה לחדור את השיח
המתיש הזה, ובסוף נפרדנו."

ורד כהן־ברזילי, דוברת אמנסטי וכתבת פלילים, משפט ובריאות
בערוץ 10 לשעבר, מתארת דברים ברוח דומה: "אני מגיעה מבית ימ'
ני, ולפני שש שנים, כשעשיתי את השינוי בקריירה מעיתונות לתחום
זכויות האדם, נפרדתי מהרבה חברים, ובהם גם מהחברה הכי טובה שלי.
כשסיפרתי לה שאני עובדת באמנסטי היא ירקה על הרצפה שלוש פע'
מים וסילקה אותי מהמשרד שלה כשהיא אומרת: 'מה את חושבת, שאם
תתחברי עם ערבים תהיי מוגנת מפגיעות?'."

רבים מהפעילים ששוחחנו איתם ציינו את יחס המשפחה כעניין
הקשה ביותר להתמודדות עבורם. פעיל אחד מספר שההתנערות של
המשפחה ממנו הגיעה עד למרחב המקוון: "כשאבא שלי הבין שא'
ני מדבר על העבודה בפייסבוק, הוא הסיר אותי מרשימת החברים".
פעילה אחרת, שמבקשת לא לחשוף את שמה או את שם הארגון שבו
היא מתגוררת, מספרת על שיחה שניהלה עם אביה לפני שנה בעקבות
החלטתו להפסיק את המנוי לעיתון "ניו יורק טיימס", לאחר שכתבה
שהתפרסמה שם טענה שארצות הברית מבצעת האזנת סתר לטרורי'
סטים ושכך נפגעה יכולת רשויות הביטחון לפעול נגדם. "אתה יודע
שרשויות הביטחון בישראל - בעיקר השב"כ - מאזינות גם לשיחות
שלי?", שאלה הבת, ונענתה לתדהמתה על ידי אביה: "אוקיי, אני חושב
שהם רוצים לוודא שאת לא מרחיקה לכת".

באוניברסיטה ממה מפחדים המרצים

גם מרצים באוניברסיטאות מספרים על השתקה. היא מופעלת באמצע'
עות אתר האינטרנט של ארגון Israel academia monitor המתעד
בשיטיות כל אקדמאי, מסטודנט ועד פרופסור, שלדעת מפעילי האתר
"פוגע באינטרסים ציוניים יהודיים", כלומר חותם על עצומות, משתתף
בכנסים, מתראיין לתקשורת וכותב מאמרים המבקרים את מדיניות
הממשלה כלפי הפלסטינים. "על בסיס המעקב הזה, הארגון מגיש מדי

המשך בעמוד הבא

לפני חודש וחצי התעוררה נועה קאופמן, פעילת הארגון Israeli
Children הנאבק למען הסדרת מעמדם של ילדי העובדים הזרים,
מצלצול הנייד שלה בארבע לפנות בוקר. בצד האחר נשמע קול גברי:
"הציבור לא מתנגד לגירוש, יא כלבה". היא ניתקה את הטלפון. הוא
התקשר שוב, וכשלא ענתה השאיר הודעה: "יא כלבה אשכנזייה מס'
ריחה, חבל שהיטלר לא סיים עם כולכם. תגיעי לשכונת שפירא ותראי
מה נעשה לך. מחר נתפוס אותך, נהרוג אותך".

נמענת נוספת של דברי נאצה מהסוג הזה היא חברת מועצת העיר
תל אביב יעל בן יפת, שפעלה בעירייה נגד מעצרי הילדים והרחקתם
מאזור המרכז. יפת, שמשמשת גם מנהלת הקשת המזרחית הרמוקר'
טית, קיבלה למשרדי הארגון פקס אנונימי בוו הלשון: "אילו ידעתם
מה מתרחש היום בשכונות הדרום הייתם מתביישים בעצמכם, ספר'
דים תורנים מלקי תחת לגזענים האשכנזים ששונאים אתכם. הרבי'
רים מופנים גם אלייך יפת, סמרטוטה. הם לכם בתחת של האשכנזים,
אבל לא מסריח?".

איתן ברונושטיין, מנכ"ל עמותת זוכרות, קיבל גם הוא איומים על
חיי: "לקראת יום העצמאות קראנו לציבור להצטרף לתהלוכת השבעה
לנכבה, וקיבלתי שיחה אנונימית לנייד: 'עד 17 באפריל כבר לא תחיה.
אנחנו נדאג לזה'. אחר כך היו שיחות נוספות, גם לנייד וגם למשרד".
ברונושטיין כבר רגיל לשמוע דברי נאצה בטלפון. בשנה האחרונה הת'
ראיין כמה פעמים בתוכניתו של שמואל פלאטו שרון ברדיו רדיוס.
"פלאטו, שיש לו דעות מאוד לאומניות", הוא מספר, "כינה אותי לכל
אורך הראיון 'רוצח', 'אנטישמי' ואף אמר: 'הלוואי שתגורש מהארץ'".

נראה שדיבורים מהסוג הזה הפכו לגיימיים בישראל 2009, כל עוד
הם מופנים כלפי פעילי זכויות אדם, כמוכח. יש קונצנוס על כך שבהם
מותר להתעמר בטוקבקים אלימים, בתוכניות רדיו מתלהמות, בגרפיק'
שמוהם את צדי הדרך וכמוכח גם באופן אישי, פרטני, כפי שיוזגם בהמ'
שך. האמת היא שאין להתפלא על היחס הבהמי הזה. באחרונה לא מעט
גורמים ממסדיים העניקו רוח גבית לדה־לגיטימציה שעוברים אותם
ארגונים. דוברת משרד הפנים סבין חדר, למשל, שבמאמר דעה שפי'
רסמה באתר וואלה! באוגוסט האחרון כינתה את המפגינים נגד גירוש
מהגרי העבודה "נערים יקרים שאינם מבינים את מהות החיים אך מת'
עקשים לקרוא לעצמם פעילי זכויות אדם", או הפקיד יצחק דרקסלר,
ראש יחידת הערבויות במשרד הפנים, שכתב בתשובתו לפניית עמותת
עלם בשמו של בן למהגר עבודה: "השתדלו להימנע מלהגן על פלילי'
סטים, להרביק אותם לעמנו, ארץ ישראל". דרקסלר זה אף כתב למוקד
הסיוע לעוברים ורים שהם "מייצגים עבריינים פליליים בעזרה לחסל
את המוסר בארץ ישראל".

לא מן הנמנע ששני אלה, אנשי משרד הפנים, שאבו השראה מה'
שר הממונה אלי ישי, שקרא לארגוני הסיוע לעובדים זרים ופליטים
"איום על המפעל הציוני". דבריו של ישי, אגב, היו במסגרת תגובה
שנועדה לגבות את ציקי סלע, מפקד יחידת עוז לשעבר, אחרי שזה
בעצמו כינה את הארגונים בראיון ל"מעריב" "אנרכיסטים שרוצים
בהשמדת מדינת ישראל".

השבוע 11 ארגוני זכויות אדם ואזרח ניסחו מכתב לנשיא המדינה,
לראש הממשלה וליו"ר הכנסת בבקשה לקיים פגישה שתדון בתופעת
הדה־לגיטימציה שנעשית להם. בד בבד יקיימו מחר (שישי) 40 מהם את
מצעד זכויות האדם הראשון בישראל, שייצא מכיכר רבין ב־11 בבוקר
ויסתיים בסנימטק. בין השאר ישתתפו בו הדג נחש ועלמה זהה משרת
האירוע היא למחות על מצב זכויות האדם המעורער בארץ - כפי שהוא
משתקף ברוח שפירסמה השבוע האגודה לזכויות האזרח (ראו היילייטים
ממנו בצדי העמוד) - ועל הירדרדות הרמוקרטיה בארץ. אבל רגע
לפני שהארגונים מתאחדים כדי למחות על העוולות שנגרמות לכל